

Plus voor economie en arbeid bij beweiding

Guus van Laarhoven (PV)

Een beweidingsstelsel moet passen binnen de randvoorwaarden van het bedrijf, zoals perceelsverklaving. Over het algemeen is het zo dat de arbeidsopbrengst bij systemen met beweiding hoger is dan bij systemen zonder beweiding. Onbeperkt weiden bespaart tevens arbeid. Samen met goede economische resultaten leidt dit tot een goede opbrengst per gewerkt uur.

Voor de berekeningen uitgegaan van een bedrijfs-situatie zoals die staat weergegeven in figuur 1. De alternatieven bestaan uit vier verschillende intensiteiten bij gelijkblijvende gras-mais verhouding.

Voor elk alternatief zijn vier beweidings-systemen doorgere-kend: onbeperkt weiden, beperkt weiden, zomerstal-voeding en summerfeeding.

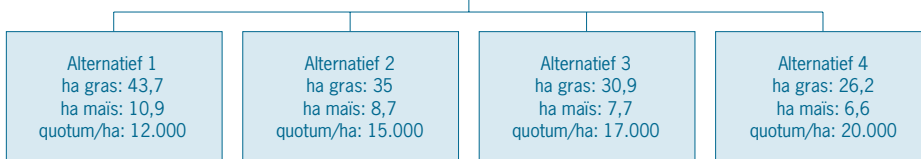
Voor de berekeningen is een bedrijf op droogtegevoelige zandgrond gekozen, omdat de bedrijven op deze grondsoort de meeste moeite zullen hebben om aan de Minas-normen te voldoen en daardoor mogelijk eerder kiezen voor opstallen. Er is in de berekeningen uitgegaan van de Minas-eindnormen in 2003. Verder is als uitgangspunt genomen dat de werkzaamheden maaien, inkuilen, grondwerkzaamheden, mestuitrijden, maïs-oogst en maïssteel in loonwerk worden gedaan.

Economie

Wanneer de totale kosten van de opbrengsten worden afgetrokken heeft dat de arbeidsopbrengst tot resultaat. De arbeidsopbrengst geeft een beeld van de inkomsten van de veehouder voor zijn geleverde arbeid en is dus verbonden met de totale arbeidsduur.

Uit figuur 2 blijkt dat er tussen de beweidingsystemen en bedrijfsintensiteiten aanzienlijke verschillen zijn. Opvallend is dat beperkt weiden bij drie van de vier intensiteiten resulteert in de hoogste arbeidsopbrengst. Alleen bij een intensiteit van

Quotum: 656.000
Melkvee: 80
Gras-mais: 80%-20%
Zandgrond GT VI

Figuur 1 Uitgangssituatie met vier alternatieven bij vier verschillende beweidingsystemen

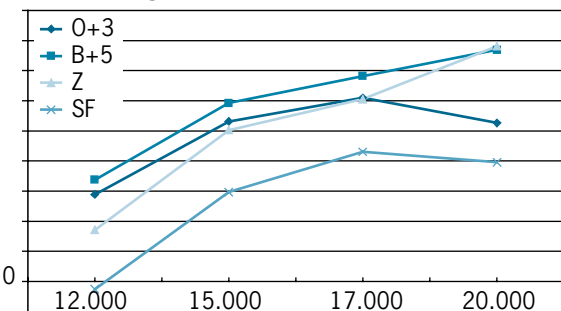
20.000 kg melk per hectare is de arbeidsopbrengst van zomerstalvoeding net iets hoger. Bij zomerstalvoeding hoeft in geen enkele situatie Minas-heffing betaald te worden. Opvallend is verder ook dat bij een intensiteit van 12.000 kg melk per hectare de arbeidsopbrengst bij summerfeeding negatief is.

Omdat als uitgangspunt is gekozen voor een bedrijf op droogtegevoelige zandgrond is er bij de intensieve bedrijven sprake van Minas-heffingen. Deze bedrijven zullen geneigd zijn de koeien op te stallen om heffingen te voorkomen. In de praktijk zullen bedrijven met minder droogtegevoelige gronden de Minas-eindnormen minder snel overschrijden. Figuur 3 is daarom karakteristiek voor een groter deel van de bedrijven in Nederland.

Figuur 3 laat zien wat de arbeidsopbrengst zou zijn wanneer er geen sprake is van Minas-heffingen. Figuur 3 wijkt op een aantal punten af van figuur 2. Ten eerste valt op dat onbeperkt weiden bij alle opties de hoogste arbeidsopbrengst realiseert.

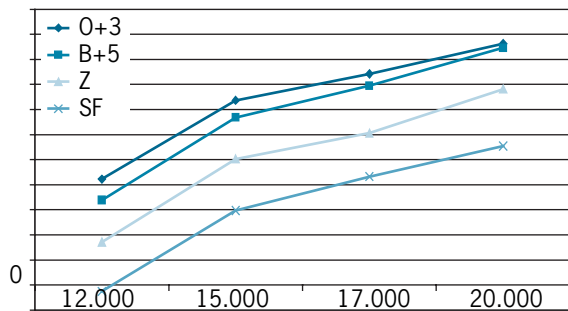
Bovendien zijn de verschillen van de systemen met beweiding ten opzichte van de systemen met volledig opstallen groter geworden. De verschillen worden hoofdzakelijk veroorzaakt door verschillen in voerkosten en loonwerkkosten. Zo wordt het verschil tussen zomerstalvoeding en summerfeeding voor het overgrote deel veroorzaakt door hogere krachtvoerkosten

Arbeidsopbrengst

Figuur 2 Arbeidsopbrengst bij verschillende bedrijfsintensiteiten en verschillende beweidingsystemen

Arbeidsopbrengst

Figuur 3 Arbeidsopbrengst exclusief Minas-heffingen bij verschillende bedrijfsintensiteiten en verschillende beweidingsystemen

en loonwerkkosten bij summerfeeding. Dit verschil wordt maar ten dele teniet gedaan door de hogere machine- en werktuigenkosten bij zomerstalvoeding. Omdat bij systemen met beweiding zowel de loonwerkkosten als krachtvoerkosten lager zijn, is de arbeidsopbrengst bij deze systemen hoger. Het verschil tussen onbeperkt weiden en beperkt weiden wordt dan ook hoofdzakelijk bepaald door hogere loonwerkkosten bij beperkt weiden ten opzichte van onbeperkt weiden.

Arbeid

De mate van arbeid op een melkveebedrijf is in de eerste plaats sterk afhankelijk van de bedrijfssituatie. De arbeidsverdeling wordt echter ook bepaald door het karakter en de voorkeuren van de individuele veehouder. Voor alle veehouders is het belangrijk om de arbeid zo goed mogelijk te verdelen en met een zo gering mogelijke inspanning een zo goed mogelijk resultaat te behalen.

In de berekeningen is aan elke afzonderlijke bedrijfsactiviteit een zogenaamde taaktijd toegekend. Deze activiteiten kunnen worden onderverdeeld in hoofdactiviteiten, zoals weergegeven in figuur 4. Ook bij deze berekeningen geldt dat de activiteiten, zoals die eerder bij economie zijn genoemd, in loonwerk zijn uitgevoerd.

Uit figuur 4 blijkt dat het overgrote deel van alle uitgevoerde arbeid in alle systemen besteed wordt aan melken en veever-

zorging. De grootste verschillen zijn te vinden in het voeren en in arbeidsbesteding van grasland en voedergewassen. Maar ook de verschillen bij veeverzorging zijn aanzienlijk. Door de arbeidsopbrengsten in relatie te zien met de arbeidsuren, wordt een beeld verkregen van de inkomsten per eenheid geleverde arbeid. De systemen met beweiding komen hierbij als beste uit de bus. Bij deze systemen is er naast een hoog arbeidsinkomen sprake van een relatief lage arbeidsbelasting. Summerfeeding heeft weliswaar een lage arbeidsbelasting, maar ook een laag arbeidsinkomen. Zomerstalvoeding is alleen bij situaties waarin Minas-heffing betaald moet worden interessant qua arbeidsopbrengst. Daarbij is de arbeidsbelasting ook duidelijk hoger. Het inkomen per eenheid arbeid is daardoor ook lager. Vanuit economische en arbeidstechnische perspectieven is het dus beter om beweiding toe te passen.

Conclusies

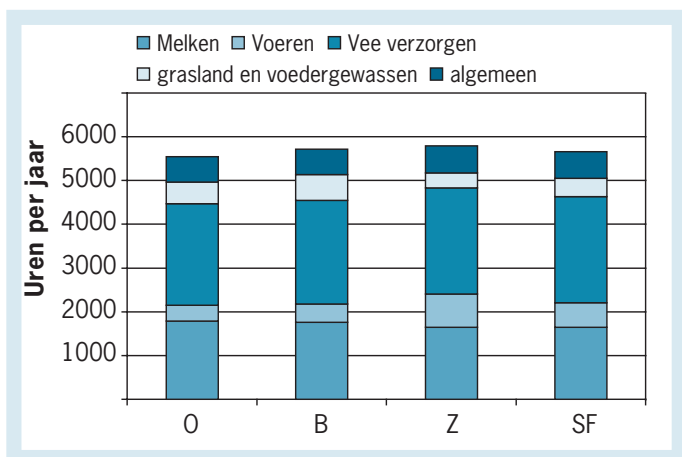
Over het algemeen leidt beweiding tot hogere arbeidsopbrengsten dan volledig opstallen. In het meest extreme geval, bij droogtegevoelige zandgronden en hoge intensiteit, is ook zomerstalvoeding economisch gezien een aantrekkelijke optie. Summerfeeding resulteert in alle gevallen tot de laagste arbeidsopbrengst.

Voor arbeid geldt dat zomerstalvoeding tot de hoogste arbeidsbelasting leidt. De verschillen tussen de overige systemen zijn klein, maar de arbeidsduur is bij onbeperkt weiden het laagst, gevolgd door respectievelijk summerfeeding en beperkt weiden.

Wanneer deze twee resultaten met elkaar gecombineerd worden, blijkt beweiding tot de hoogste opbrengst per gewerkt uur te leiden.

In opdracht van LNV en Productschap Zuivel is een beweidingsonderzoek uitgevoerd in samenwerking met PV, PRI, ID, CLM.

Meer informatie kunt u vinden in PraktijkRapport Rundvee 14 "Het belang van weidegang".

Figuur 4 Gemiddeld aantal uren per jaar per hoofdactiviteit voor vier verschillende beweidingsystemen